

שם הקורס: התנסות קלינית בבריאות הנפש**מס' הקורס: 472-1-3711****תיאור הקורס:**

ההתנסות הקלינית מתקיימת במחלקות השונות במרכז לבריאות הנפש. במהלכה הסטודנט נחשף להיבטיו השונים של הטיפול האמבולטורי הפסיכיאטרי, ונדרש לקחת חלק פעיל בעשייה הסיעודית במחלקה על גווניה השונים. דגש מיוחד מושם על לימוד והכרה של הדיסציפלינות השונות בצוות - הרב מקצועי על תפקידו הייחודי ותרומתו לתכנון וביצוע תכניות התערבות כוללניות לפרט ולמשפחתו (רפואה, עבודה סוציאלית, ריפוי בעיסוק, פסיכולוגיה, תזונה ואחרים). הסטודנט נוטל חלק פעיל בבדיקת החולה, בתהליך האבחון, הטיפול והשיקום, וכן נחשף למסגרות טיפוליות שונות כולל מרפאות, הוסטלים, ושירותים קהילתיים נוספים. כחלק מההתנסות הקלינית נחשף הסטודנט לעשייה קלינית מבוססת ראיות, תוך התנסות בחיפוש, עיבוד והצגה מול עמיתים של ספרות מחקרית עדכנית בתחום בריאות הנפש.

מטרות הקורס

הקניית ידע קליני בבריאות הנפש וסיעוד בבריאות הנפש, תוך יישום מיומנויות קליניות לבניית תכנית התערבות סיעודית כוללנית תוך אינטגרציה של החומר התיאורטי. פיתוח גישה טיפולית כוללנית כלפי המטופל המתמודד עם מחלת הנפש ומשפחתו.
הכרות עם מערך בריאות הנפש, מצבים מייצגים והטיפול המותאם למצב המטופל.
סיביר מאפיינים ייחודיים לסיעוד הפסיכיאטרי יכיר את תפקידו של הצוות הרב-מקצועי.

יעדי הקורס:

- יצירת קשר טיפולי המבוסס על מיומנויות תקשורת, יכולת אמפתית, יכולת הכלה וקבלת השונה.
- עריכת חוזה טיפולי עם המטופל.
- שמירה על כללי אתיקה מקצועית ויחס של כבוד למטופלים, לבני משפחותיהם ולאנשי צוות.
- שמירה על עקרונות הטיפול הסיעודי הבטוח.
- אומדן ואיסוף נתונים: סטטוס מנטאלי, תולדות חיים ומחלה (ע"י תיק אשפוז נוכחי +היסטורי).
- זיהוי בעיות וצרכי המטופל ותכנון התערבות קצרת וארוכת טווח בראייה שיקומית כוללנית.
- ביצוע התערבות לטווח הקצר במסגרת הזמן העומד לרשות הסטודנט בהתנסות וכן תכנון תכנית שיקום לטווח הארוך.
- יצירת קשר בין- מקצועי בהתאם לבעיות המטופל (אנשי צוות הסיעוד, עו"ס, דיאטנית, רופא וכ"ו).
- הכרת הטיפולים המקובלים - תרופתיים ונוספים (כגון ECT, TMS, פסיכותרפיה, ריפוי בעיסוק וכ"ו).
- יצירת קשר עם משפחתו של המטופל וכן עם גורמים להמשך הטיפול בקהילה.
- הרחבת ידע אודות מגוון מצבים פסיכיאטריים הפחות שכיחים בשדה הקליני באמצעות הצגת מאמרים מדעיים ודיונים קליניים.

נקודות זכות: 2**ECTS:****שנה אקדמית: תש"פ****סמסטר: א'****שעות: סה"כ 96 שעות הוראה קלינית****לאורך הסמסטר****מיקום: פקולטה למדעי הבריאות****שפת הוראה: עברית****תואר: ראשון****איפיון הקורס: קורס מעשי, מיועד****לסטודנטים שנה ג'****דיסציפלינה: סיעוד****מחלקה אחראית: סיעוד**

דרישות קדם: עבר בהצלחה קורס, פרמקולוגיה, תקשורת, משפחה ובריאותה
חשיבה קלינית ביקורתית, מערכות, מבוא

לפסיכולוגיה, סיעוד פנימי עיוני ומעשי**מפתח הציונים: ציון עובר בקורס – 70.****שמות המרצות:****גב' מריה קרפמן (מרצות),****מדריכים קליניים במחלקות****פרטי קשר-****דוא"ל:****karpmanmasha@gmail.com****שעות קבלה: בתיאום עם המרצה**

הערכת הקורס: בסיומו של הקורס הסטודנטים יעריכו את הקורס על מנת להסיק מסקנות לטובת צרכי האוניברסיטה

אישור הקורס: הקורס אושר על ידי**ועדת הוראה פקולטית.****תאריך עדכון אחרון: 16.04.19**

תשומות למידה:

- בסיום ההתנסות בפסיכיאטריה הסטודנט-
1. ימנה את מחלות הנפש השכיחות כולל אטיולוגיה, מהלך ופרוגנוזה.
 2. ימנה את מגוון הטיפולים להפרעות השונות, כולל טיפולים תרופתיים ומשלימים.
 3. ישתמש בטרמינולוגיה מקצועית במהלך הדיונים הקליניים.
 4. יסביר את עיקרי החוק לטיפול בחולי נפש, את הנחלים והתקנות.
 5. יסביר את המבנה כללי של ביה"ח- סוגי מחלקות האשפוז ועודן.
 6. יפתח עמדות וגישות מקצועיות כלפי חולה הנפש ומשפחתו.
 7. יאסוף נתונים אנמנטיים אודות המטופל ע"י שימוש במקורות מידע שונים- המטופל, רשומות הצוות הרב-מקצועי (רפואי, סיעודי, מרפאה בעיסוק, פסיכולוגית, עו"ס), משפחת המטופל, גורמים מטפלים בקהילה ואחרים.
 8. ימנה את המשאבים הקהילתיים העומדים לרשות המטופל הפסיכיאטרי ומשפחתו.
 9. יישם ידע ומיומנויות בהתערבות הסיעודית - יבנה, יישם ויעריך תוכנית התערבות סיעודית המתאימה לחולה הנפש, על בסיס אינטגרציה של הידע.
 10. יהיה מסוגל לתת טיפול תרופתי עפ"י ידע ועקרונות נוהל מתן תרופות.
 11. יפתח ויחזק מיומנויות חשיבה קלינית ביקורתית לאורך כל שלבי אמדן וטיפול החולה.
 12. ישתמש במקורות ספרותיים עדכניים ורלוונטיים.

נהלי נוכחות:

1. **נוכחות חובה בהתנסות.** במקרה של היעדרות ואיחור על הסטודנט לידע את המדריכה, ובמקרה שלא ניתן להשיגה – את המחלקה עוד לפני תחילת יום ההתנסות (או את מזכירות ביה"ס, כאשר אין ברירה אחרת). השלמת יום ההתנסות תיעשה בתיאום עם מרכז החטיבה ואחות אחראית מחלקה.
2. עמידה בלוח זמנים.
3. שמירה על הופעה חיצונית מכובדת ונאותה.
4. קיימת אופציה להתנסות במשמרת ערב, בתאום עם מדריכה קלינית.

אופן ההוראה: התנסות מעשית במחלקה, סיורים לימודיים ביחידות השונות ודיונים קליניים.

מטלות הקורס:

- מעבר במבדק דרישות קדם (Prerequisite test) בציון עובר של 70 נקודות (מהווה 10% מהציון הסופי בהתנסות). המבחן יערך ביום הראשון להתנסות ומטרתו לאמוד ידע בסיסי בבריאות הנפש לקראת התנסות הקלינית, כפי נרכש במהלך הקורס התיאורטי. **הנושאים העיקריים בהם יעסוק:** מרכיבי הסטטוס המנטאלי, הבדיקה הפסיכיאטרית ומושגים הבסיסיים בפסיכיאטריה, מיון וקלסיפיקציה של הפרעות הנפש השונות (כולל הקריטריונים אבחנתיים להפרעות השונות, כגון – הפרעות פסיכוטיות, הפרעות אפקטיביות, הפרעות חרדה, הפרעות אישיות, שימוש בחומרים ממכרים), אומדן והתערבות סיעודית ראשונית בקבלתו של המטופל למחלקה, חוק ואתיקה בבריאות הנפש. **למבחן זה אין מועד נוסף.**
- מעבר **במבחן תרופות** בציון עובר של 70 (מהווה 10% מהציון הסופי). המבחן יערך ביום הראשון להתנסות. רשימת התרופות משתנה מדי שנה בהתאם לעידכון ידע וחידושים בשוק התרופות. המבחן יתמקד ביישום התערבות טיפולית, בתרופות מקבוצות שונות – חוסמי דופאמין, תרופות נוגדות דיכאון, מייצבי אפקט, נוגדי חרדה, תרופות אנטיכולינרגיות (מנגנון פעולה, התוויות לשימוש, צורת מתן, התווחות נגד, טווחי מינון מקובלים, רמות בדם, תופעות לוואי והתייחסות סיעודית). **למבחן זה אין מועד נוסף.**
- תכנון ויישום תכנית הטיפול והדרכה תוך תיאום ושיתוף המדריכה הקלינית.
- עבודה בהתאם לנהלים, חוקים וכללי האתיקה המקובלים במחלקה.
- השתתפות חובה בדיונים הקליניים וביעורים הנערכים במהלך ההתנסות.
- הצגת מטופל בפני קבוצת עמיתים.
- הצגת מאמרים בנושא נבחר בפני קבוצת העמיתים (5% מהציון הסופי).
- הגשת פרופיל מטופל המסכם את תהליך האבחון, הטיפול והערכה, והכולל תכנית שיקום והדרכה (10% מהציון הסופי).

הערכת הסטודנט בקורס:

הערכה מסכמת תעשה על-פיחלוקה הבאה: 35% מהציון מהוות מטלות ההתנסות, כפי שפורטו לעיל, ו-65% מהציון מהווה התפקוד הכללי של הסטודנט במחלקה במהלך ההתנסות על סמך טופס הערכה מסכמת המקובל בחטיבה.

ציון מעבר בקורס הינו 70.

הזמן הנדרש לעבודה עצמית בבית: כל סטודנט נדרש לעבודה בהיקף של 10 שעות.

רשימת קריאה:

1. אליצור א., טיאנו ש., מינוץ ח., נוימן מ., (2010): **פרקים נבחרים בפסיכיאטריה**, בעריכת מוניץ ח., מהדורה חמישית. הוצאת דיונון, אוניברסיטת תל-אביב.
2. שצמן ח., כץ ג., אורן ח. (2004): **סיעוד חולה הנפש**, מהדורה חמישית, הוצאת דיונון, אוניברסיטת תל-אביב.
3. Saddock B. J., Saddock V.A., Ruiz P. (2015). **Kaplan & Sadock's Synopsis of Psychiatry. Behavioral Sciences / Clinical Psychiatry**, 11th edition, Wolters Cluver.
4. Townsend MC., Morgan, KI (2017). **Psychiatric Mental Health Nursing: Concepts of Care in Evidence-Based Practice**, 9th edition. F.A. Davis Company, Philadelphia.
5. American Psychiatric Association (2013). **Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders**, Fifth Edition, DSM-5. American Psychiatric Publisher, Arlington, VA.